

Kantate – Spěwajće!

K Jezusej přistupichu w templu slepi a chromi, a wón jich wuhoji. Jako pak wyši měšnicy a pismawučeni dźiwy widźachu, kotrež wón činješe, a dźeći, kotrež w templu wołachu: Hosianna Synej Dawidowemu!, rozhněwachu so a prajichu jemu: Słyšiš, što tute praja? Jezus wotmołwi jim: Haj! Njejsće wy nihdy čitali (psalm 8,3): „Z erta móličkich a čěšenkow sy sej chwalbu přihotowať“? A wón wostaji jich stejo.

Matej 21,14–17

Tak wjele hudźby kaž džensa hišće nihdy njebě. Doma a po puću, we wobchodach a w čakarnjach – wšudze klinči hudźba z njeličomnych wótrerčakow. A tam, hdžež njemóžeš zjawnu hudźbu słyšeć, maš najebać teho móžnosć, swoju najlubšu melodiju ze słuchatkow do so srěbać. Tak wjele hudźby hišće nihdy njebě.

Na druhej stronje pak móžeš wobkedźbować: Tak mało spěwanja kaž džensa tež hišće nihdy njebě. Mjez Serbami pak mamy džakowano Bohu hišće mnohich, kiž rady znate spěwy sobu spěwaja. Ale pola Němcow bu spěwanje nimale dospołnje na profijowych spěwarjow wotsunjeno. Normalnje Němc ženje njespěwa.

Dwě wuwzaći pak stej. W stadionach při kopańcy tež krući mužojo a zahorići młodostni hromadže wótre spěwaja. Přetož tu je sylna a wulka euforija dowolena. Přederje to wšak hustodosć njeklinči. A na kemšach wšudze wěriwi rjenje a mócnje spěwaja – wšojedne hač su to katolske kemše abo lutherske abo kemše swobodnych wosadow.

Kaž čerwjena nitka so spěwanje přez cyłu bibliju čehnje. Tón snadź najstarši tekst biblije je spěw Mójzasoweje sotry Mirjam. Wona spěwaše džakownje a z wulkim wjeselom, dokelž bě Bóh israelski lud z rukow Egyptowčanow wumóžil a přez wodu morja do swobody wjedł. Dawid, wulki kral Israela, rejowaše a spěwaše z přewodom citerow, harfow a cymbalow, hdyž přinjesechu Božu křinju do Jerusalema. Z tym započinachu israelske kemše w stolicy. Na spočatku Noweho zakonja čitamy, zo krótko po tym, hdyž bě Marja Jezusa porodžiła, jandželjo wonka na polu

pola pastyrjow spěwaja a tak wumóženje za cyłu swět připowědaja.

Štwórta nježdela po jutrach ma mjeno „Kantate“, štož rěka serbsce „Spěwajće!“. Lětsa je to druha nježdela w meji, tak zo padnje na dzeń mačerjow.

W bibliskim teksće ze scénja swjateho Mateja słyšimy, kak Jezus do Jerusalemskeho templa přińdže, zo by tež tam chorych wuhojił. Jezusowi přećiwnicy so na to jara mjezjachu. Tola hišće bóle so rozhněwachu, hdyž pytnychu, zo běchu dźeći w templu, kotrež Jezusej zahoriće přiwoła-

chu: Hosianna Synej Dawidowemu! Hněwnje so wyši měšnicy a pismawučeni na to Jezusej přiwobročichu a jeho zamołwiteho sčinihu: Słyšiš, što tute praja? Jezus wotmołwi jim: Haj! Njejsće wy nihdy čitali: „Z erta móličkich a čěšenkow sy sej chwalbu přihotowať“?

Wot tutech dźeći mamy přeco zaso wuknyć, što je naša přiměrjena wotmołwa na to, zo je Bóh nam žiwjenje dał. Wón wjedže mój žiwjenski puć a chce na kóncu to najlěpše za mnje – zbóžnosć mojeje duše.

A přidatnje je mi wulki dar dowěriť: Bóh je mje tak stworił, zo je moje čěto wulkotny instrument. Móžu spěwać. A hdyž móžu spěwać, dyrjbu tutu kmanosć tež k Božej chwalbje zasadžeć. Nježdělu w cyrkwi na kemšach a runje tak wšědnje doma: Spěwajmy z džakownosću wo wulkej lubosći našeho Boha!

Christoph Rummel

Lětuše jutrowne spěwarki na nawsy w Čornym Chołmcy

Foto: W. Retschke

Swjedžen Božeho spěca

Lube džěci,

kónc meje maja křescenjo wosebity swjedžen. Je to swjedžen Božeho spěca, kotryž swjećimy 40 dnjow po jutrach. Na tutym dnju spominamy na to, zo zběhny so Jezus, po tym zo bě swojich wučomnikow žohnował, do njebjes.

Na wjacorych městnach móžemy wo tutym podawku w bibliji čitać. Tak tež pola Lukaša:

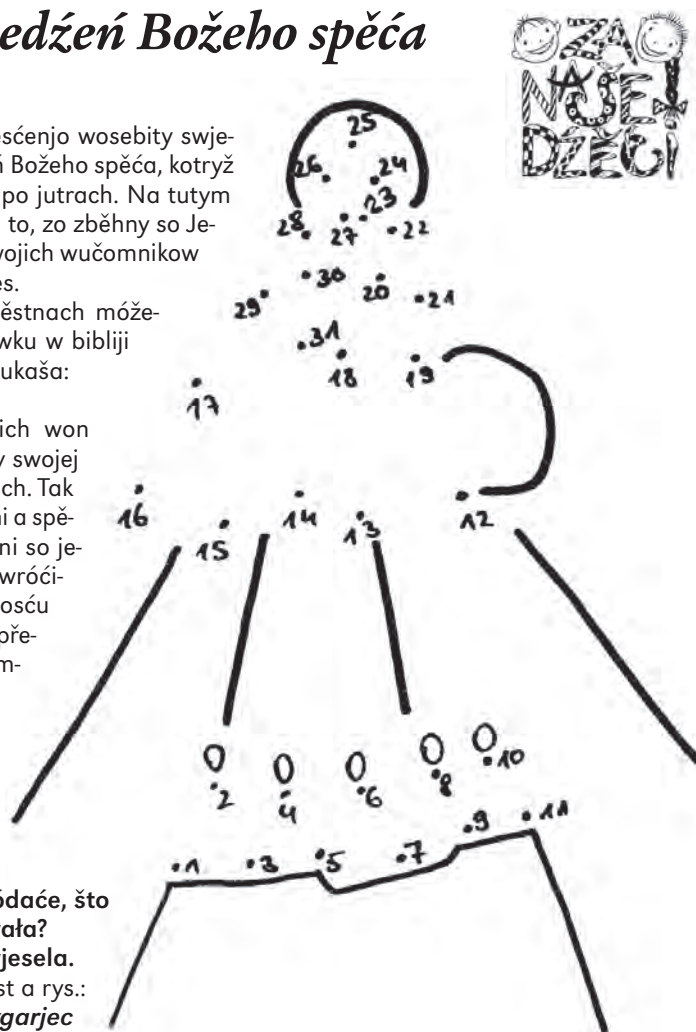
Potom wuwjedže jich wonk k Betaniji, pozběhny swojej ruce a požohnowa jich. Tak rozžohnowa so z nimi a spěješe do njebjes. Woni so jemu poklonichu a wróćichu so z wulkej radosću do Jerusalema a njeprěstawajo Boha w temple chwalachu.

Lukaš 24,50–53

Zwjazajće wšitke ličby wot 1 do 31 po rynku. Wuhódaće, što sym wam narýsowała? Přeju wam wjele wjesela.

Tekst a rys.:

Katka Krygarjec

Drasta w Njeswačidlskim muzeju

Wot njedźele, 19. měrcy, pokazuje so w trajnej wustajeńcy Njeswačidlskeho domizniškeho muzeja serbska ewangelska njedźelska drasta, kotraž je so hač do 19. lětstotka w našej wosadze nosyła. Šwalča Petra Kupcyna z Worklec je drastu po fotach originalneje drasty z lěta 1870 w Sak-

skim muzeju ludoweho wuměstwa w Drježdžanach zešila. Tuta krasna barbojta drasta swědči wo serbskej zańdženosci Njeswačidła. Přińdźće sebi ju wobhladać! Kóždy njedźelu wot 13 do 17 hodźin je muzej w domje na nawsy wotewrjeny.

Handrij Wirth

Petra Kupcyna (nalěwo) je zešila drastu ewangelskeje Serbowki (z bělej falu). Foto: F. Haza

Do muzeja a cyrkwyje

Njedźelu, 7. meje, wotewri so po serbskich kemšach w Budyskej Michałskej cyrkwi w 11.00 hodź. wosebita wustajeńca Serbskeho muzeja „Serbske cyrkwyje mjez Lubi-jom a Luborazom“ z motiwami fotografikarja Jürgena Maćija z Budyšina.

Srjedu, 10. meje, w 15.00 hodź. přeprosuje Serbski muzej na „Kofej w třoch“. Pod hesłom „Daj Bóh zbožo!“ předstaji Andrea Pawlikowa nabožne objekty w muzeju. Wšitcy zajimcy su namołwjeni, swójske nabožne předmjety sobu přinjesć.

We wobłuku reformaciskeje wustajeńcy w Serbskim muzeju přednošuje srjedu, 10. meje, w 19.00 hodź. dr. Jens Buliš z Chrósćic na temu: „Trotz Warichius und Wendenpapst. Die verblässenden Bilder des sorbischen Göda“. Hodžinu do toho započnje so wóduženje po wustajeńcy z kura-torku Andreju Pawlikowej.

Njedźelu, 21. meje, w 15.00 hodź. je wóduženje po wosebitymaj wustajeńcomaj w Serbskim muzeju a w Michałskej cyrkwi ze Serbskim superintendentom Janom Malinkom.

Serbski muzej

Swjećiznje w Drježdžanach

Sobotu, 6. meje, budže dr. Jens Buliš z Chrósćic w Drježdžanskej katedrali (něhdyšej Dwórskej cyrkwi) na diakona wuswjećeny. Swjedženske kemše započnu so w 10.00 hodź.

Sobotu, 3. junija, budže serbski diakon Florian Mróz, kotryž pochadza z Kulowskeje wosady, w Drježdžanskej katedrali na měšnika wuswjećeny. Swjedženske kemše započnu so w 10.00 hodź.

Oratorij „Serbske jutry“

Oratorij „Serbske jutry“ předstaji so sobotu, 6. meje, w 15.30 hodź. w katedrali w Drježdžanach kaž tež njedźelu, 7. meje, we 18.00 hodź. w cyrkwi swj. Pětra w Budyšinje. Twórba bu 2013 skladnostnje 150-lětneho wobstaća Towarstwa Cyrila a Metoda a časopisa Katolski Posoł w Chrósćicach prapředstajena. Něhdže 150 sobuskutkowacych da jej nětko znowa zaklinčec.

Wopominanje Jana P. Nagela

Składnostnje 20. posmjertnin Jana Pawła Nagela wotměje so njedźelu, 21. meje, w 15.00 hodź. we Łazowskej cyrkwi wopomnjenski koncert. Zaklinča kompozicije Nagela a předstaji so nowa CD z někotrymi jeho twórbami. Zastup je darmotny.

Dwurěčne kemše w Berlinje

Moto Němskeho ewangelskeho cyrkwin-skeho dnja, kotryž so kónc meje w Berlinje a Wittenbergu wotměje, je „Ty widžiš mje“. Sobotu, 27. meje, w 11.00 hodź. budu serbsko-němske kemše w Tomašowej cyrkwi w Berlinje-Kreuzbergu, Mariannenplatz.

Za fararjom Jaromírom Strádalom

Po jutrach dóndže do Łužicy powěsć, zo bě luby česki přećel Serbow, farar Jaromír Strádal, krótko po swojich 87. narodninach zemřel. Sobotu, 22. jutrownika, wotmě so žarowanska swjatočnosť w cyrkwi Česko-bratskeje ewangelskeje wosady w Hronowje. Wjele wosadnych so na njej wobdželi, tak zo městna w cyrkwi njedosahachu. Sydonnaće zastojnskich bratrow wopokaza fararjej Strádalej poslednju česć. Nutrnosť nawjedowaše wosadny farar a senior Královéhradeckeho seniorata, Michal Kitta. Wón tež wutrobnje nas třoch Serbow, kotřiž běchmy na rozžohnowanje lubeho přećela z Łužicy sem přijeli, powita. W swojim předowanju rozložil farar Kitta na zakładže sydrom biblickich słowow, kak bě wěra njeboheho zakład za jeho wobšěrne a žohnowane dušepastyrské skutkowanje byla. Jeho žiwjenjoběh předstajištej wnučce na jara lube a přećelne wašnje. Z jeju słowow bě wutrobná zwjazanosć mjez swójbnyimi wuslyšeć. Tež woněj naspomništej dołholětné přećelske styki swojeho džěda k Łužiskim Serbam. Pra-

jištej, zo bě wjele lět na Serbske ewangelske cyrkwinke dny jězdžil a zo bě serbske džěci na nabožne tydženje do wosadneho doma w Tisu witał.

Jaromír Strádal bě so 8. jutrownika 1930 w Breznje w Slowakskej narodžil. Wot 1949 do 1953 studowaše teologiju na Komenskeho ewangelskeje fakulće w Praze. Po studiju skutkowaše we wosadach Česko-bratskeje ewangelskeje cyrkwe w Českim Těšínje, w Bruntálu na Morawje a wot lěta 1970 hač do swojeho wuměnka w lěće 1996 w Hronowje. Wěšty čas bě za seniora Královéhradeckeho seniorata wuzwoleny. W lěće 1991 bě mjez załožerjemi Ewangelskeje socialneje akademije w Náchodže kaž tež tamnišeho diakoniskeho doma Betanija. Hišće jako wuměnkár wobhospodaješe něšto lět zhromadnje z mandželskej wosadny dom w Tisu.

W lěće 1956 woženi so z fararku Jaromilu rodzenej Kupkovej. Loni w januarje běštaj swój dejmantny kwasny jubilej wo-swjećiloj. Mandželskimaj narodžištaj so džowka Daniela a syn Jaromír, tehorunja

farar. Wo swojeho džěda žaruje tež šěsć wnučkow a wnukow.

Prěni raz wobdželi so farar Strádal, na namoľwu Praskeho seniora a přećela Serbow Kristiana Pavela Lanštjaka, na Serbskim ewangelskim cyrkwiniskim dnju w Klukšu 1971. Z tuteho časa bě nimale kóžde lěto, dołhož jemu to strowota dowoli, k nam do Łužicy přijel. Posledni raz witačmy jeho na cyrkwiniskim dnju w lěće 2010 w Budyšinje. Přeco přijweze w swojim awće tež dalších přećelow ze swojeje wosady sobu. Tak zeznachmy mjez druhim knjeza Václava Ptáčka a knjeni Janu Klíkarovu, kotraž je slepa. Cyle wěsće so ewangelscy Serbja hišće derje na njeju dopominaja. Rady witaše farar Strádal tež wopyt z Łužicy pola sebje. Z radosću spominamy na rjane nabožne tydženje z džěćimi w lětomaj 1997 a 1998 we wosadnym domje w Tisu při rěčce Olešenka wosrjedž Orlickich horow. W lěće 1994 bě w Njeswaćidle mjez załožerjemi Serbskeho ewangelskeho towarstwa a do njeho zastupi. Swěru čitaše časopis Pomhaj Bóh kaž tež serbske Ochranowske hesła.

Farar Strádal bě nam ewangelskim Serbam z wěrnym křesćanskim a słowjanskim přećelom. Na kóncu jutrowneje nocy, 17. jutrownika 2017, bě so jeho zemske žiwjenje dokónčilo. Swój posledni wotpočink ma na pohrjebnišću w Tisu, hdžež bu 22. jutrownika pochowany. Njeh wotpočuje w Božim měrje. **Měrčin Wirth**

200. narodniny fararja Wanaka

W Časopisu Maćicy Serbskeje z lěta 1888 wozjewi Palowski farar Korla Awgust Jenč (1828–1895) nekrolog fararja Wanaka a započal jón ze słowami: „Zaso je jedyn wot přěnich zbudźowarjow našeho nětčišeho Serbstwa a sobuzałožerjow našeje Maćicy wot nas ze smjerču wotešoľ, wo kotrehož při jeho rowje wulki džěl našeho serbskeho luda žarowaše. Je to njeboh knjez Ernst Jurij Wanak. Tón samy narodži so 7. meje 1817 na šuli w Njeswaćidle, hdžež bě jeho nan Jurij Wanak tehdom sławny serbski wučer ... Wot tuteho swojeho nana a jeho pobožneje mandželskeje bu naš Wanak hižom w zažnej młodosći k wuknje-nju džeržany a po dokonjanym wopytowanjnu wjesneje šule do Budyšina na gymnazij daty. W Budyšinje bě jara pilny a dobry šuler, tak zo móžeše jutry 1836 z přenjeje censuru a z radžinej slěbornej medalju pyšeny do Lipska woteńć, hdžež na duchownstwo studowaše. Kaž bě so prjedy hižom, jako hišće w Budyšinje přebywaše, swěru na džělach serbskeho gymnazialneho towarstwa, tehdom wot Smolerja załožene-

ho a wjedženeho, wobdželił, tak bu tež w Lipsku horliwy a pilny sobustaw serbskeho předarskeho towarstwa; posle-nje lěta swojeho studowanja bě wón jeho wodžer a starši.“

Po studiju bě Wanak najprjedy domjacy wučer pola knjeza komornika z Rabenau w Rakecach. Wot 1843 do 1848 bě wučer na měščanskej šuli w Budyšinje a bórže wosebiteje wučerskeje wustojnosće a swěry dla jara česćeny. W tutym času podpěraše Handrija Zejlerja při wudawanju Tydženskeje Nowiny a prócowaše so wo duchowne pozběhnenje serbstwa. Z diakonom Božidarom Wjacku wobstara nowe wudaće serbskeje biblije 1849. Prócowaše so sobu wo załoženje Maćicy Serbskeje, bě jeje přěni pismawjedžer a wulka podpěra přenjeho předsydy dr. Bjedricha Adolfa Klina.

1848 bu za fararja do Kotec powoľany a zhromadźowaše tam kóždu njedželu wulku syłu nutrych kemšerjow. W lěće 1850 dósta čestne powoľanje jako zastupowacy direktor Krajnostawského seminara w Budyšinje. Tutón nadawk je z wulkej

prócu spjelnić pytał. Wosebje měješe rozwučowanje serbskich seminaristow w jich maćeršćinje na starosći. Wo to wšak bě serbski lud w swojeje wulkej peticiji 1848 prosył.

W lěće 1851 woženi so z třinaće lět młódšej Lydiju Jakubec, najstaršej džowku Budyskeho fararja Jakuba. Smědžeštaj 36 lět zbožownaj zhromadnje žiwaj być.

Jako jeho přichodny nan njenadžicy 1854 zemřel, bu Wanak po nim jako městopředsyda Maćicy Serbskeje wuzwoleny. W tutej funkciji staraše so sobu wo wudaće serbskeho słownika swojeho swaka Křescana Bohuwěra Pfula. Tež za dalše publikacije je džětał, tak za znowawudaće serbskeje biblije 1857 z přidawkom přełožka Awgusta Hermana Frankoweho krótkeho rozwučjenja wo prawym čitanju Swjateho pisma.

Kaž farar Jenč pisa, je Wanak „wšelakich njelubych zhonjenjow dla“ swoje zastojnstwo w Budyšinje zložil a so w oktobru 1858 do Kotec wrócił. Lěto pozdžišo powoľachu jeho za fararja do Wóslinka. Tam wón 28 lět swěru Bohu a wosadže słužeše. Foto z tuteho časa wisa džensa hišće w tamnišej sakristiji.

Po tym zo bě so 1886 na wotpočink do Budyšina podał, zemřel tam 27. meje 1887 a bu na Tuchorju pochowany.

Handrij Wirth

Jutrowne spěwanje we Wuježku pod Čornobohom

Jutrowničku rano ze schadženjom slónca wotmě so lětsa k šestemu razej po wožiwjenju nałožka jutrowne spěwanje z nutnosću na Pawlikec dworje we Wuježku. Zhromadźilo bě so při někak přijomnym wjedrje wjac hač 40 wěriwych, zo bychu w serbskej a němskej rěči zhromadnje spěwali, so modlili a na Bože słowo sluchali. Spěwanje kěrlušow so derje radžeše. Jutrowny ewangelij po swj. Marku wukładowaše farar Haenchen němsce a serbsce. W serbskim džělu swjeho předowanja znazorni připoslucharjam, zo je podawk zrowastawanja čezko z čłowječimi předstawami zapřijeć. To plačeše za žónske před 2000 lětami, kiž jutrowničku rano k rowej džěchu, kaž tež za čłowjeka džensa. W němskim džělu wuwjedže wón z wosobinskim dožiwjenjom jendželskeho ratarja, što zamóže jutrowne poselstwo tež w našim času mjez čłowjekami wuskutkować:

„Ja sym ratar. Moja mandželska je w Ruskej rodžena. Wjele lět hižo bydlimoj na naju statoku w Yorkshire. Pytachmoj pomocnicu do domjacnosće a moja žona přeješe sej, zo přistajimoj rusku emigrantku.

Tři njedžele do jutrow nastupi młoda holca pola naju službu, někak 16 lět stara a stajnje z přecelnym posměwkom we wobliču. Jeje wjesołe wašnje wukonješe dobry wliw, přetož tehdy w našej swójbje, wosebje mjez namaj mandželskimaj, dobreho poměra njeběše.

Jutrownu njedželu rano so chětro zwadźichmoj. Jedne zle słowo wuwabi přichodne, doniž dyrbjach so prócować nic

Jutrowničku rano na Pawlikec statoku we Wuježku pod Čornobohom

Foto: A. Zoba

z kože wujěć. Mějach lóšt, wšitko wokoło so nakruchi rozbić. Pjasći spinajo sedžach při snědani. Jako so za durje kłapaše, poskočich. Do jstwy zastupi holičo z tabletom w rukomaj a z miłym posměwkom postrowi naju: „Christos woskres!“

Přečiwk běše njewopisajomny. Na jednej stronje moja mandželska a ja, ze ze zlobami so pyrajacymaj hłowomaj a wutrobje napjelnjenej z hidu – a při namaj holičo, kiž měř wuprudžeše.

Moja žona so wotwobroći, mjezwočo z rukomaj zakrywajo, a započo plakać. Jeje sylzy wuhladajo prašach so překwapjeny, što so tu njestawa, a rjeknych: „Što je holca prajiła?“ Přetož ja jenož jara mało rusce rozumju.

Mandželska zběhny woči – a tutón wkomik nihdy njezabudu. Jako na nju pohladach, widžach w jeje mjezwoču něšto wot teje lubosće, kotruž běše wona mi před lětami darila. A wona praješe cyle jednorje a jasnje: „Chrystus je horje stany! To je

Anna prajiła.“ Naraz zwisk zrozumich. Běchu jutry, a jutry strowja so ludžo w Ruskej ze słowami: „Chrystus je horje stany!“

Kajke zrudne dopomnjeća je dyrbjał tutón postrow pola mojeje mandželskeje zbudzić! Spóznach, zo su sej jeje mysle do dawno zaštych časow wuleceli. Bjez kóždeho słowa stupi bliže ke mni, položi mi ruce na ramjo a rjekny: „Je mi žel, mój luby, wodať mi prošu, jeli to zamóžeš.“

„Wodať, ja tebi? Trjebamoj wobaj wodaňwanje, tež ja.“

Snano sebi lědy předstajić zamóžeće, ke kajkim změnam je to w našim domje wjedło. Woprawdže, Chrystus běše w naju wutrobomaj horje stany! By předaloko wjedło, jeli chcył tu wšitko rozprawjeć, štož so mjezty mjało je. Jenož telko, zo so džensa k najzbožownišim čłowjekam ličimoj, a to, dokelž je naju něchtó w prawym wokomiku na tute jónkrótne, krasne poselstwo dopomnił: „Knjez je woprawdže horje stany!“

Arnd Zoba

Putniska hospoda nětko tež w Hornim Wunjowje

Po Jakobowym puću, kotryž wjedže tež přez Wunjow, pućuje kóžde lěto wjele putnikow přez našu serbsku domiznu. Za nich je přeco wjac přenocowanišćow trěbnych. Njedželu Palmarum, 9. apryla, zeńdže so w Hornim Wunjowje na 50 ludži k wotewrjenju noweje putniskeje hospody. Mandželskaj Elke Opitz a Jens Ackermann staj tam při wobnowjenju swjeho domu za putnikow po Jakobowym puću, kotryž bjezposrědnje při ležownosći nimo wjedže, w přizemju hospodu wutwariloj. Hosćo maja tam bydlenku, spansku a kupjelnju – wšo je małe, ale jara rjane. W spanskej móža tři putnicy přenocować. Mandželskaj běštaj so před lětami při putnikowanju zeznałoj a staj nětk z džakownosće a ze zwjazanosće z putnikami tutu hospodu stworiłoj.

Wotewrjenki swjedžeń zahaji so z nutnosću Hodžijskeho fararja Christopa Rummela, při kotrejž skutkowachu sobu

knjeni Opitz, knjez Ackermann a farar Warnar z Baćonja. Tema nutnosće bě putnikowanje 12lětneho Jezusa ze swojimaj staršimaj do Jerusalema. Po tym wjasni knjez Ackermann symboliku putnikowanskeho pječata a knjeni Gerdesowa, mać hospody z Chróscic, přednješe wu-

trobný postrow. Naposledk móžachu sej přitomni hospodu wobhladać. Při kofeju a tykancu bě skladnosć k zajimawym rozmołwam mjez wjesnjanimaj a hosćimi.

Njech je hospoda ze žohnowanjom za putnikow, staršeju hospody a wšu wjes.

Gerat Krawc z Delnjeho Wunjowa

Foto: A. Burkhard

Mnozy wjesnjenjo běchu so zešli k wotewrjenju putniskeje hospody w Hornim Wunjowje.

Premjera zběrnika: Pječ lětstotkow. Serbja a reformacija

W farskim domje wosady swjateho Michała w Budyšinje zhromadzi so na wječoru 28. měrca wjac hač połsta hosći. Přičini bě knižna premjera zběrnika „Fünf Jahrhunderte. Die Sorben und die Reformation – Pječ lětstotkow. Serbja a reformacija“.

Nimo serbskich hosći móžeše jednaćelka Ludoweho nakładnistwa Domowina Marka Maćijowa tež němskich zajimcow wosebje z Michałskej wosady witać. Wona rozloží, zo zrodźichu so přenje mysle wo knize za Lutherowy jubilej hižo před štyrjomi lětami. Lěto po tym započa so zhromadne džělo ze Serbskim muzejom nastupajo přihoty k wustajeńcy wo reformaciji a jeje wuskutkach we Łužicy. Při předodaću awtorskich eksemplarow wupraji jednaćelka džak wudawaćelej, Serbskemu superintendentej Janej Malinkej, a přítomnym awtor(k)am Trudli a dr. Lubinje Malinkowej, dr. Jensej Bulišej, dr. Edmundej Pječej a Měrcínej Wirthej. Zdobom zwurazni wona swoje wjeselo nad tym, zo bě so kniha do zwjazkowego spěchowanskeho programa w kulturnym rumje Hornja Łužica-Delnja Šleska přiwzala.

Lektorka Katrin Čornacek poda dohlad do njelochkeho džěla wuhotowanja při zaměstnjenju wulkeje ličby fotow a kartow z dwurěčnymi připiskami, štož měješe hlownje Isa Bryccyna na starosci. Džakowaše so tež přítomnymaj přeložowarjomaj tekstow Boženje Braumanowej a prof. Dietrichej Šotće.

Jan Malink jako zestajer 19 kapitlow wopřijaceje publikacije pokaza na to, zo su za titulnym wobrazom kniha chětro dołho pytali. Rozsudźichu so za wokno Łazowskeje cyrkwy z hornjoserbskim hronom z Lista na Hebrejskich 13,8 „Jesus Chrystus je wčera a džensa; a tón samy, kiž wón je, budže tež do wěčnosće“ a za jeho delnjoserbski wotpowědnik na zadnjej knižnej wobalce. Bibliske hrono zwuraznja wobstajnosć we wěrje a hodži so z tym derje jako hesło za knihu.

W zwisku z fotami-reprodukcijemi poda Jan Malink w nazornym a wotměnjawym přeběhu tematiski přehlad kapitlow kniha. Přítomni awtorojo so sami słowa jimachu a wuzwolene mysle svojich přinoškow skrótka předstajichu. Dr. Jens Buliš rěčeše wo kontinuiće a łamkach w přesadženju reformacije tež w zwisku ze zmandželenjom duchownych. Dr. Lubina Malinkowa wuzběhny wuznam reformacije za kubtanje wosebje při založenju šulow a zestajenju wučbnych materialijow w serbskej rěči. Tak nasta 1733 přenja serbska džěćaca biblija nic jenož za čitanje, ale tež za zrozumjenje teksta na zakładze krótkich didaktisce spřihotowanych prašenjow a ry-

mowanych zjimanjow po kóždej bibliskej stawiznje. W dalšim wot njeje spisanim kapitlu přepytuje mloda wědomostnica hibanje pietizma we wuskim zwisku z Ochranowskej bratrowskej wosadu. Dr. Edmund Pječ rozloží na zakładze karty pomjeńšenje serbskeho rěčneho teritorija mjez 1550 a 1850 w zwisku z politiskimi wobstejnoscemi po reformaciji.

Pječ swojskich kapitlow móžeše Trudla Malinkowa předstajić. Přeni zaběra so ze zbudženjom misionstwa přez Halleski pietizm a Ochranowsku bratrowsku wosadu. Na foće zwobraznjeny kašćik „Za misionstwo“ z Poršiskeje cyrkwy swědči wo darach ze serbskich wosadow. W dalšim na-

matoromaj Lutheraj a Melanchthonej a jeju wliwej na Serbow. W dalšim kapitlu wobjednawa wužiwanje, wuhotowanje a wosebitosće Serbskich cyrkwjow kaž tež jich wuznam za Bože služby w maćeršćinje. Zajim zbudži wobraz wo bleši z napisom znateho Lutheroweho kěrluška „Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam“, kotryž pokaza awtor, nawjazujo na swój přinošk wo najwuspěšnišej serbskej knize – wo spěwarskich. W kapitlu k ekumenje w Serbach předstaji Jan Malink jeje wuznam w zwisku z duchownym wubědžowanjom na polu wuwica serbskeje spisowneje rěče.

Wo temach njeprítomnych awtorow pada wudawaćel krótki zarys. Nastupaše to

Na knižnej premjerje na Michałskej farje w Budyšinje přítomni awtorojo předstajichu knihu wo Serbach a reformaciji, wotlěwa: Trudla Malinkowa, wudawaćel Jan Malink, dr. Lubina Malinkowa, dr. Edmund Pječ, dr. Jens Buliš a Měrcín Wirth. Foto: J. Maćij

stawku piše Trudla Malinkowa wo luther-skich Serbach w Awstraliji a Texasu, kotřiž běchu husto z nabožnych přičin swoju domiznu wopušćili. Awtorojo poda zdobom dohlad do svojich přinoškow wo serbskich napisach w cyrkwiskim wobłuku, wo serbskich Lutherowych pomnikach a wo narodnym wuwicu ewangelskich Serbow wot časa narodneho wozrodženja hač do Druheje swětoweje wójny.

Kapitl wo wosadnym žiwjenju ewangelskich Serbow w Hornjej Łužicy po 1945 je Měrcín Wirth za knihu napisał. Wón skedźbni na zapokazanje fararja Gustawa Alwina Mjerwy jako přenjeho serbskeho superintendenta w Njeswaćidle lěta 1949.

Wudawaćel Jan Malink je we wobšěrnej publikaciji nimo předśłowa štyri swojske kapitly napisał. W přenim wěnuje so refor-

stawizny serbskeje biblije, serbske fararske dynastije, serbske drasty a cyrkwiske žiwjenje w Delnjeje Łužicy. Jan Malink skónči swoje wuwjedženja z miknjenčkom, jako praji, zo steji lěpši džěl w knize. Přispomnjenje a wězo žiwe předstajenje zběrnika běštej wuspěšnej, přetož mnozy sej wosahowje hódnu a bohaće ilustrowanu knihu na premjernym wječoru kupichu.

Tež ja móžu knihu „Fünf Jahrhunderte. Die Sorben und die Reformation – Pječ lětstotkow. Serbja a reformacija“ doporučić a čcu na to skedźbnić, zo so spěšny nakup wudani. Přetož hač do 31. meje tuteho lěta dóstanjeće dwurěčnu knihu wo wuskutkach reformacije na Serbow za potuńšenu plaćiznu 16,90 eurow. Po tym plaćí wona 19,90 eurow.

Měrana Cušcyna

Z předsydstwa SET

Na swojim wuradźowanju srjedu, 19. apryla, w Serbskim domje w Budyšinje zaběraše so předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa z programom lětušeho cyrkwinskeho dnja, kotryž budže 1. a 2. julija w Tšupcu. Z Budyšina pojedže tam njedzelu, 2. julija, bus přez Rakecy, Čisk a Wojerecy. Přihoty leža wosebje w rukomaj předsydy Spěchowariskeho towarstwa za serbsku rěc w cerkwi, knjeza dr. Hartmuta Leipnera. Za lětuši Němski ewangelski cyrkwinski dzeń w Berlinje přihotuje farar Ingolf Ksenka za sobotu, 27. meje, w 11.00 hodź. serbske kemše w cyrkwi swj. Tomaša (Berlin-Kreuzberg, Mariannenplatz). Měrcin Wirth rozprawaše wo hłownej zhromadźiznje Domowiny we Wojerecach. Lětuša hłowna zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa reformaciski dzeń, 31. oktobra, planuje so w Budestecach. Přichodne zetkanje předsydstwa SET budže 30. awgusta w Serbskim domje w Budyšinje.

Měrcin Wirth

Nócne modlenje młodžiny we Wotrowje

We Wotrowskej cyrkwi je čma, jeniče někotre swěčki cyrkej wuswětluja. Kaž kóžde lěto w póstnym času zetkach so serbscy katolscy młodostni sobotu, 1. apryla, k nócnemu modlenju. Lěta – w jubilejnym lěće 500. rónčnicy reformacije – steješe ekumena w srjedźišću nócneho zetkanja. Tak běštaj z katolskeje strony farar Gabriš Nawka a dr. Jens Buliš přitomnaj a jako ewangelskeju hosći běchu sej fararja Andreasa Blumensteina a fararku Jadwiga Malinkowu přeprysoj. Nimo rozmołwnych kotow bě chwile za modlenje a spěwanje, za spowědź a zhromadnosć při jědźi.

Wjeršk nócneho modlenja bě Boža mša wo pońocy. Ju swjećeše farar Gabriš Nawka. Předowała je Slepjanska fararka Jadwiga Malinkowa wo Lacarusu. To bě premjera we Wotrowskej cyrkwi, wšako tam hišće ženje do toho njebě ewangelska duchowna předowała. Tuž bě nócne modlenje młodžiny sylne znamjo ekumeny w Serbach.

Jadwiga Malinkowa

Wobnowjenje rownišća planowane

Město Choćebuz planuje za lěto 2017 wobnowjenje Haberlandec swójbneho rownišća na Sewjernym pohrjebnišću w Choćebuzu. W tutym rownišću Choćebuskeje fararskeje swójbje je mjez druhim tež znaty Dešnjanski farar a serbski prócowar Bogumił Šwjela (1873–1948) namakał swój posledni wotpočink. Tak ma so tež jeho narowny pomnik we wobłuku wobnowjenkich dźělów restawrować. T.M.

Serbscy předarjo w Choćebuzu

Wot lěta 2014 schadźuje so jónu wob lěto Serbska předarska konferenca. Jej přislušeja fararjo a fararki z Hornjeje a Delnjeje Łužicy, kiž su zapřijećí do serbskeho wosadneho dźěla. Při tym dže wo wuměnu nazhonjenow w serbskim dźěle kaž tež wo zběranje idejow za dalše skutkowanje. Dale steji tež přihot zhromadnych zarjadowanjow na dnjomym porjedže.

Lětuša konferenca zeřáźe so wutoru, 25. apryla, w Choćebuzu a zahaji so z nutrnosću w Serbskej cyrkwi. Přizamkny so posedženje na tamnišej farje. Duchowni dojednachu so na zhromadne swjećenje serbskich kemšow na cyrkwiskim dnju

2. julija w Tšupcu. Fararka Köhlerowa a farar Ksenka předstajištaj přihoty za dwurěčne kemše na Ewangelskim cyrkwiskim dnju w Berlinje 27. meje, kiž budu w 11.00 hodź. w Tomašowej cyrkwi w Berlinje-Kreuzbergu. Dale zaběraše so konferenca z pobrachowacymi medijemi za duchowne dźěło. Tak faluje do dźensnišeho fararske wersija delnjoserbskeje agendy.

Skónčnje diskutowaše so aktualna problematika počaha mjez Domowinu a Serbskim sejmom. Powšitkownje knježeše přeswědčenje, zo by móhło a dyrbjato dóńć ke kompromisej na dobro Serbow.

jm

Wobdźělnicy Serbskeje předarskeje konferency 25. apryla w Choćebuzu, wotlěwa: Cyril Pjech z Berlina, Jan Malink z Budyšina, Ingolf Ksenka z Jansojc, Christoph Rummel z Hodźija, Jadwiga Malinkowa ze Slepoho, Thomas Haenchen z Bukec, Katharina Köhlerowa z Dešna a Daniel Jordanow z Klětnoho

Foto: prywatne

Wolóženje a wužadanja w Slepjanskej wosadźe

Štwórtk, 30. měrca 2017, w 19.30 hodź. wuradźowaše kaž kóždy posledni štwórtk w měsacu Slepjanska wosadna rada na Slepjanskej farje. Tola tutón raz běchu wšitcy rozpjerešeni: Poł hodžiny do toho bě so nowinarska konferenca LEAG (Łužiska energijowa a bruniceowa AG) zahajiła. Předstajili su swój nowy koncept za Łužiske bruniceowe jamy a milinarje. Wozjewjenje bě překwapjenka, wšako zdźělchu nowinar, zo nochcedža wjetšinu nowych bruniceowych jamow hižo tak dale wjesć kaž dotal planowane.

Za našu Slepjansku wosadu woznamjeni to, zo njebudu so Trjebink, Slepjo južnje čahoweje čary, Rowno a Mułkecy hižo wotbagrować. Za to pak ma so Miłoraz woprować, jedna z našich wosom wsov. Za 1500 ludźi Slepjanskeje wosady wo-

znamjenja to potajkim wostać, na 200 dalšich pak čakaja znowa planowanja a rozmołwy móžneho přesydljenja dla – snano zaso wjacore lěta trajace. Někotři so nad tutymi rozsudami wjesela, druzy su zrudani. To wotwisuje na jednym boku wot toho, hač su so z móžnym přesydljenjom wotnamakali abo so spejćowali. Ale tež wot toho, hdže jich chěža steji a kotre wočakowanja su měli. Jako Slepjanska wosada starosćimy so wo našich wobdylerjow a wo zhromadnosć w našich wjeskach. Směrnica wosadze je za nas při tym hesło z Lista na Romskich „Wjeselće so z wjeselými a plakajće z plakacymi.“ (Rom 12,15)

Smy wćipni, što nam přichod přinjese. Jenož jedne je wěste: Naš přichod leži w Božimaj rukomaj. Bohudžak.

Jadwiga Malinkowa

Legowe dny w Smječkecach

Kónc měrca knježeše zaso jónu hołk a tołk na farje ewangelskeje wosady w Smječkecach. Ščasami tam wjac hač 40 džěci wot jedneje stwy do drugeje chwataše. A čehodla? Cyle jednorje: Mister Lego bě zaso jónu přijěl. A w swojim transporteru měješe kisty z wjac hač 350 000 legokamuškami! To běše wulke wjeselo a spěšnje dachu so mali architektka do džěła. Domy nastachu, zahrody, jězdźidła a hišće tójšto druhich wěckow, kiž so cyle jednorje z džěcaćeje fantazije wuwichu. A fantazija běše tež dale prašana. Hesło w tutym léce bě mjenujcy „Muž w štomje“. Słyšachu powěsć wo Cacheju a mějachu nadawk, tutu stawiznu do swojich twarow zaplesć. A woprawdže, hdžežkuli so rozhladowach: wšudze sedžeše na kóncu muž w štomje.

Legowe dny zakónčichu so njedzeli z kemšemi. Tam džěci dorosćenym wo Cacheju powědach, kak njewoblubowany bě, kak ludžom pjenjezy ze zaka čahaše a kak so jeho žiwjenje změni, po tym zo bě Jezus pola njeho z hosćom był. Na kóncu spjelni Moritz jako Cachej swój slub a wróćeše přítomnym clo, kotraž bě jim přewjele wobličil – tónraz w slódných šokolozdžanych tolerjach.

Lutz Riedel – tak Mr. Lego mjenujcy rěka, hdyž njeje w „službje“ – zamó kóždy džen

znowa džěci zahorić. Za legokamuški, ale tež za stawizny biblije. Tež nam „wulkim ludžom“ wón ze zhromadnym spěwom a powědkami zajimawu božu službu wobradži.

Wutrobny džak sluša tež knjeni Morgenrothowej. Wona přeco zaso zmóžni, zo ewangelske a katolske, serbske a němske džěci z wulkim wjeselom na zhromadnych projektach džěłaja. Tu w Smječkecach je to mjeztym z dobrym wašnjom.

Nadžijamy so, zo tutón wulkotny projekt tež dale wobsteji. Nažel so wjac ze zjawneje strony njefinancuje, zmóžni so z wulkeho džěła jenož přez dary. Štóz chce so dale informować, móže to rady činić pod: www.gla-ro.de Legokirche.

Christina Donatec

Muž w štomje – na Smječkecachskej farje twarjachu džěci biblisku stawiznu wo Cacheju z legokamuškami. Foto: Ch. Donatec

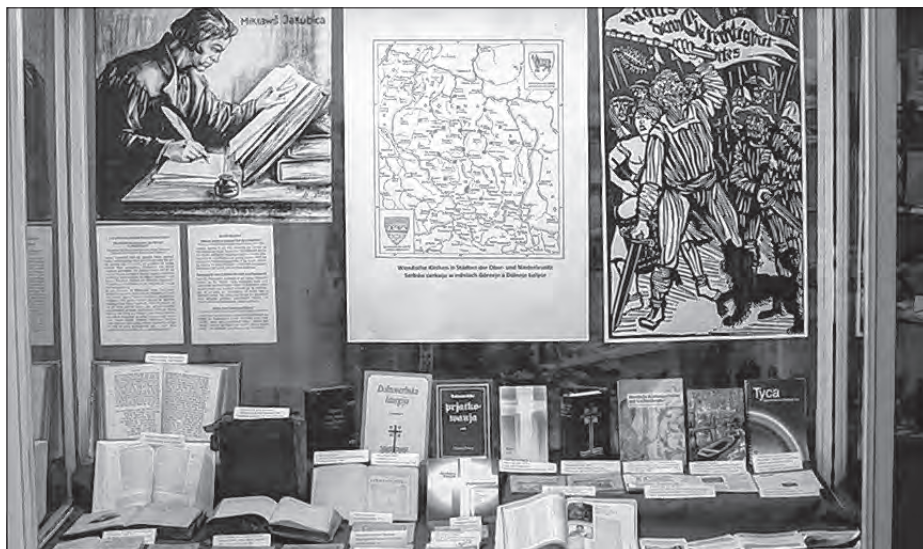
„Serbska witrina“ w Němskej cyrkwi

Wot spočatka měrca hač po jutrach bě w Němskej cyrkwi w Choćebuzu widzeć „serbska witrina“, kotruž běštej tamniši Serbski muzej a delnołužiske Spěchowanske towarstwo za serbsku rěč w cyrkwi z.t. wuhotowalaj. Pódlu hebrejskeje a grjekskeje biblije steješe tež delnjoserbska. Na lěwej stronje pokazachu so wubrane delnjoserbske nabožne čišće z 19. a 20. lětstotka. Na prawej stronje je zajimc nadešoł delnjoserbsku nabožnu literaturu, kotraž je wušła po wzrodženju

delnjoserbskich namšow. Tuta měješe wopytowarjam pokazać: Serbja tu su a su dale žiwi!

Pozadk witriny kryjachu wujasnjenkej tekstaj, kopija wobrazu „Mikławš Jakubica přeloži Nowy zakon“ wot Horsta Šlosarja a kopija drjeworězby Conrada Felixmüllera. Karta srjedža pak pokaza, w kotrych městach běchu po reformaciji Serbske cyrkwy zarjadowali. Jich běše něhdy w Delnej Łužicy 14 a w Hornjej Łužicy sydrom.

Werner Měškank

Přehladka delnjoserbskeje nabožneje literatury w Choćebuskej cyrkwi

Foto: W. Měškank

Ewangelskaj křižerjej

Mjez Budyskimi křižerjami, kotřiž jutrowničku w procesionje do Radworja radostne poselstwo wozjewjachu, běštaj lětsa tež ewangelskaj Serbaj. Robert Maćij z Hrubjelčic (nalěwo) jěchaše přeni raz sobu a měješe tuž zeleny wěnc nowáčkow přityknjeny, Stefan Cuška z Budyšina je hižo wot lěta 2012 mjez Budyskimi křižerjami. Wobaj přislušataj serbskej wosadze při Budyskej Michalskej cyrkwi.

Foto: J. Maćij

Knižne předstajenje

Knih „Pječ lětstotkow. Serbja a reforma-cija“ namaka tež w Delnej Łužicy zajimcow. Přeprošenju Ludoweho nakładnistwa Domowina na knižne předstajenje wutoru,

Knižne předstajenje w Choćebuzu Foto: WM

4. apryla, scěhowaše 28 ludźi do Němskej cyrkwy swj. Mikławša w Choćebuzu.

Dr. Hartmut S. Leipner, kotryž je předsyda wosadneje rady Mikławšoweje cyrkwy kaž tež Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi z.t., hosći witaše. Mjez nimi běštaj Choćebuska superintendentka Ulrike Menzel a předsyda džěłoweje skupiny Serbska namša, farar Ingolf Ksenka.

Serbski superintendent Jan Malink z Budyšina jako wudawaćel, dr. Madlena Norberg jako sobuawtorka knihi a jednaćelka LND Marka Maćijowa předstajichu publikaciju, kotraž so wuda třirěčna, z hornjo a delnjoserbskimi kaž tež němskimi přinoškami, a kotruž móžachu sej přítomni při małym knižnym stejišću LND hnydom pola Heika Loberta kupić. **Werner Měškank**

Powěšće

Jutrowne spěwanje po nimale 60 lětach wožiwiło je lětsa sydom žonow z Rubyna, Wjerbna, Popojc, Limbarka a Gołbina w čornej kemšacej drasce w delnjołužiskim Rubynje.

Foto: M. Helbig

Budyšin. Šwicarski časopis „Aufbruch“ přewjedze za swojich čitarjow kulturnu jězbu do Sakskeje. Pjatk, 7. apryla, wopyta skupina lužicu, zo by so ze Serbami zeznala. Dopađnja zeznamom klóštra za zdžerženje katolskeje konfesije a z jeho džensnišej džělawosću. Popođnju zetkach so w Michałskej cyrkwi ze Serbskim superintendentom, kotryž jim na mnohe prašenja wosebje k přitomnosći a přichodej Serbow wotmołwješe. Přizamkny so wopyt Serbskeho muzeja a tamnišeje reformaciskeje wustajeńcy.

Lipsk. W Lipsku wuchadźacy ewangelski tydźenik der Sonntag wozjewi w swojim wudaću z 9. apryla přinošk wo reformaciskej wustajeńcy w Budyskim Serbskim muzeju. Awtor, žurnalist Andreas Kirschke z Łaza, pokaza na wurjadne eksponaty serbskeho pismowstwa, kotrež so zdžěla přeni raz zjawnosći prezentuja. Přinoškej je přidate foto kuratorki wustajeńcy Andreje Pawlikoweje a restauratora Jana Barta před

wustajeńšcom bohaće wozdebjenych serbskich spěwarskich.

Wojerecy. Po premjerje w Lubiju wotmě so druhe předstajenje reformaciskeho oratorija „W duchu nadźije“, kotryž bě stworił Wojerowski kantor Johannes Leue, pjatk, 7. apryla, we Wojerowskej Janskej cyrkwi. Wosadny farar Heinrich Koch móžeše tójšto zajimcow witać, kotřiž twórba a jeje předstajenje z wulkim připóznacóm mytowachu. Do oratorija bě komponist Johannes Leue z kěrlušom Jana Kiliana tež serbsku twórba přiwzał.

Rowno. Wutoru, 11. apryla, paslachu džěći Rownjanskeje pěstowarnje kaž kóžde lěto z wosadneje fararku Jadwigu Malinkowej jutrownu swěčku. Nimo teho spěwachu z fararku a sluchachu w serbskej rěči na stawiznu wo Jezusu a jeho přečelach. Jutrownu swěčku zaswěčiću jutrowničku rano na Rownjanskim pohrjebnišću a přenjesechu ju potom do Slepjanskeje cyrkwi jako znamjo jutrowneje nadźije.

Zbožopřeća

Dnja 8. meje woswjeći knjeni **dr. Irena Šerakowa** w Pančicach-Kukowje swoje 75. narodniny. Gratulujemy jubilarce wutrobne a přeje my jej do dalšich lět bohate Bože žohnowanje.

Dary

W měrcu su so darili za Pomhaj Bóh 18 eurow, 12 eurow, 8 eurow a 4 eura. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před sto lětami, 16. meje 1917, zemř w Budyšinje wučer **Korla Awgust Fiedler**. Narodził bě so 1835 jako jedne z jědnaće džěći žiwosćerja a kočmarja w Njezdašecach pola Hodžija. Wopyta Krajnostawski wučerski seminar w Budyšinje a skutkowaše potom dlěje hač 40 lět, wot 1858 do 1901, na tutym kubłanišću. Pódlu zastojnstwa so na mnohich polach w serbskim žiwjenju angažowaše. W Maćicy Serbskej wukonješe wšelake zastojnstwa. Jako zahorjeny hudźbnik a spěwar organizowaše wot lěta 1860 hromadže z Korlu Awgustom Korom wulke serbske spěwanske swjedženje, při čimž njepřewza jenož organizaciju, ale tež hudźbne přihoty koncertow. Zestaji a wuda serbskej spěwnikaj, jedyn za lud, druhi za šulsku potrebu. Dale wobohaći tež serbske pismowstwo. Pisaše basnje a kěrluš a přeložowaše němskich basnikow do serbsčiny. Smolerjej pomhaše při redigowanju Serbskich Nowin a sam redigowaše něšto lět časopis lužičan. Jako wuměnkar bě soburedaktor a naposledk hač do swojeje smjerće zamołwity redaktor Pomhaj Bóh. Swój posledni wotpočink ma na Budyskim Tuchorju; jeho row pak njeje zdžeržany. T.M.

Přeprašujemy

07.05. Jubilate

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink)

14.00 wosadne popođnje w Slepom (fararka Malinkowa)

14.05. Kantate

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Rummel)

18.05. štwórtk

18.30 Bjesada w Bukecach na farje

19.05. pjatk

19.00 Rakečanska bjesada na Dubiču

21.05. Rogate

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinju (sup. Malink)

25.05. Bože spěće

09.30 dwurěčne kemše w Malešecach (sup. Malink, farar Noack)

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

27.05. sobota

11.00 Serbsko-nimska namša na Ewangelskem cerkwinem dnju w Barlinju, Tomašowa cyrkej, Kreuzberg, Mariannenplatz

W juniju wysyla so ewangelske Nabožne słowo k dnjej w serbskim rozhłosu.

04.06. 1. džeń swjatkow

09.30 dwurěčne kemše w Hodžiju (farar Rummel)

09.30 dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom w Slepom (fararka Malinkowa, M. Hermaš)

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čišč: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadźa měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Lětny abonement plaći 8 eurow.